

Vodárna v Košířích slaví 120 let

23.7.2024 - Kryštof Drnek | Pražské vodovody a kanalizace

Košíře byly na začátku 20. století jednou z mnoha malých obcí rozestých kolem věnce tehdejšího královského města a jeho největších předměstí - Smíchova, Karlín, Žižkova a Královských Vinohrad.

Jednalo se o malou obec, která byla v mnoha technických záležitostech závislá na svých větších a bohatších městských sousedech. Jednou z těchto záležitostí bylo i zásobování vodou. Košíře byly začátkem 20. století v zásadě vesnicí a jejich jediným vydatnějším zdrojem vody přijatelné kvality byl Smíchov a jeho vodárenský provoz, napojený na Ringhofferovu vodárnu u železničního mostu. Podobně na tom byly další okolní vesnice - Hlubočepy a Zlíchov.

A tato závislost na Smíchovském vodovodu se nakonec ukázala jako zásadní problém. Na přelomu 19. a 20. století se smíchovská obec připojila k projektu Káranské vodárny a v důsledku toho ukončila v roce 1914 provoz svojí dosavadní vodárny. Okolním obcím, připojeným na její rozvod, tuto skutečnost oznámila několik let předtím, s tím, že si mají další zásobování vodou zařídit na své náklady jinak. Ačkoliv nebyla voda ze Smíchovské vodárny nijak zásadně kvalitní, jednalo se o stabilní zdroj vody, byť ne pitné. S jeho odstavením okolním obcím začalo období horečného hledání nového zdroje vody a jejího přivedení tam, kam bylo potřeba. A zatímco Hlubočepům a Zlíchovu se toto hledání nepovedlo dotáhnout do úspěšného konce, Košíře byly v tomto ohledu úspěšnější.

Košíře 3. října 1904 podaly C.K. okresnímu hejtmanství na Smíchově k vodoprávnímu schválení projekt na jímání pitné a užitkové vody. Jednalo se o projekt vypracovaný a později realizovaný známou firmou Karel Kress, která vypracovala prakticky všechny vodárenské projekty na pražském území. Projekt počítal s jímáním podzemní vody na Zličíně pomocí sběrné štol na Drahelském vrchu, odkud měla být voda gravitačně vedena do vodojemu u usedlosti Cibulka. Z vodojemu měla být voda vedena k domu č.p. 156 v Košířích, odkud se měla napojit na stávající vodovodní rozvod.

K realizaci celého díla nakonec došlo v roce 1905, byť s určitými obtížemi, protože se proti němu sešel velký počet stížností. A to jak od soukromých vlastníků pozemků na Zličíně či Řepích, tak přímo z královského dvora na Pražském hradě, protože panovaly reálné obavy z poklesu hladiny podzemní vody. Tato obava se nakonec částečně ukázala jako oprávněná, ale realizaci košířského vodovodu to nezabránilo. Celé vodárenské dílo je založeno na čistě gravitační síle a k čerpání a dodávce vody nebyla potřeba žádná složitější technologie. Zároveň Košíře a jejich přilehlé okolí získaly vodu mnohem kvalitnější než ta, která jim byl prodávána ze Smíchova. Jednalo se totiž o přirozeně filtrovanou podzemní vodu, na rozdíl od smíchovské vody, která byla pouze říční kvality s odstraněnými hrubými nečistotami.

Vodovod byl do provozu uveden v říjnu 1905 a v určité podobě je patrně dodnes funkční. Po roce 1921, kdy došlo k začlenění Košířské obce a celého okolí do pražského souměstí, převzal provoz Vodárenský úřad hlavního města a později Pražské vodárny. Došlo také k jeho přejmenování na Zličínský vodovod. Košíře vodovod přestaly oficiálně používat v roce 1977, nicméně vodu podle všeho stále dodává do některých částí Zličína a to jak průmyslových podniků, tak do soukromých sídel.

Díky své jedinečnosti a zachovalosti je Košířský (Zličínský) vodovod prohlášen za kulturní památku.

Kryštof Drnek, historik PVK

<https://www.pvk.cz/aktuality/vodarna-v-kosirich-slavi-120-let>